

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Милен Руменов Пенерлиев
Катедра „География, регионално развитие и туризъм“
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 4.4. Науки за земята (география на населението и селищата) с докторант Велизар Весков Петров с научен ръководител доц. д-р Тони Трайков.

Тема на дисертационния труд:

ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА РЕГИОНАЛНИТЕ ДИСПРОПОРЦИИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЧРЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ОП „ИНИЦИАТИВА ЗА МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ” 2014-2020

Основание за становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД 38-110/22.02.2021 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ проф. д-р Анастас Герджиков за определяне на Научното жури и Решение от първото заседание на Научното жури за провеждане на защита на докторската дисертация на докторанта Велизар Петров. Становището на дисертацията е изготвено съгласно законовите изисквания (ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“.

I. Данни за докторанта

Велизар Петров е роден през 1981 г. в град София. Висше образование завършва през 2015 в бакалавърска програма „Регионално развитие“, а през 2016 и маг. програма „Регионален мениджмънт и бизнес“ Владее английски, испански и руски език. Професионалното му развитие е тясно свързано с получените образователни степени и тематиката на дисертационния труд. Зачислен е в докторантура през 2017 година (1.02), а отчислен с право на защита на 1.02.2020 г. в научното направление 4.4. Науки за Земята (география на населението и селищата).

II. Данни за процедурата

Приложени са всички необходими документи. Същите отговарят в структурен, съдържателен и броен вид на законодателството. Плагиатство не е установено.

III. Обща характеристика на представения дисертационен труд - анализ на структурата и съдържанието

Общият обем на труда е 200 стандартни страници. Дисертационният труд се състои от увод, 3 глави, заключение, литературна справка и приложения. В него са включени 11 таблици, 13 фигури, Използвани са 115 научни източника, от които на кирилица 25, на латиница 90, В началото на труда е представен списък на съкращенията и речник на термините.

В структурно отношение дисертационният труд е обособен в три глави, въведение и заключение, както и задължителните справки и приложения.

Въведението следва общоприетият структурен модел като адекватно се изяснява актуалността на темата и поставя правилно обекта, предмета и целта ѝ. Маркирани са главните задачи, на които докторанта ще търси отговор в своята разработка. Правилно е поставена и научната хипотеза. Малко място е застъпено на използваните методи.

Глава Първа - *ТЕОРЕТИЧНИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ПОДХОДИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ*, представя в началото научните школи и представи на редица учени за пространствената организация на пространството. Маркирани са основните теории на Вебер, Кристалер и др. Преплетени са с нови представи за това на Кругман за Новата икономическа география, на Дж. Даймънд и други съвременни автори. По същество това е преглед на литературата, макар наименувана под друг параграф. Това е важна и съществена част от „творческите търсения“ на всеки млад учен (вкл. и докторант). Считаме, че частта за влиянието на тези теоретични модели върху българското географско пространство е можела да се отделят в самостоятелен параграф. Тази част от труда завършва с представяне на регионалните инструменти на ЕС нужни за регионалната политика (програми и други нормативни документи).

Втора глава *ОЦЕНКА И АНАЛИЗ НА МОДЕЛА НА РАЗВИТИЕ НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ И МЕХАНИЗМИТЕ ЗА ПОДКРЕПА НА ТЯХНОТО РЕГИОНАЛНО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ* е естествено продължение на Първа глава, но правилно се фокусира върху националното географско пространство. Малките и средни предприятия са чест обект за научни анализ и тук дисертантът прави опит за прилагане на математически модели за изследването им, което е важен приносен момент в разработката. Териториалният анализ

установява нехомогенно разпределение на МСП в България. Тази негативна тенденция считаме, че е могло по-задълбочено да бъде анализирана в контекста на въздействие върху административните единици (или територии). Описани са частично влиянията върху градските зони, структурата на местното стопанство и т.н. Описани са МСП в контекста на достъп до банкови и други финансови ресурси като вид сравнителен индикатор. Качествен такъв е иновативността на МСП, която за България е под средната за ЕС и по-ниска от редица страни-членки. Таблица 5/стр. 100 дава обща регионална представа на този показател, като е видно силната концентрация в София-град. Добре би било да се направи обща качествена оценка на териториите през този индикатор (как влияе на възрастовата, образователна структура на местното население, доходите и т.н.). Описани са действащи програми на ЕС за финансиране на МСП в България. Не е доразвита тезата за различното териториално разположение на МСП в дихотомията „село-град“ („селски – градски райони“).

Трета глава - *ПОДОБРЯВАНЕ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕХАНИЗМИТЕ НА ОП „ИМСП” ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РЕГИОНАЛНИТЕ ДИСПРОПОРЦИИ И НАСЪРЧАВАНЕ НА РЕГИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА*, логически продължава характеристиката на МСП в страната, като по тази причина считаме, че една част от текстовете и параграфите имат място в предходните глави. По същество в тази част на дисертационния труд липсва ясно обозначен параграф, свързан със същността и наименоването ѝ (с изкл. на стр. 170-177 и клъстерните модели в предходната глава), а именно преодоляване на териториалните различия. Тук би следвало да се включи основната изследователска част от труда на дисертанта, която е в ограничен обем и този факт е основна слабост.

ЗАКЛЮЧЕНИЕТО е съотносимо на поставените в Увода основни задачи.

IV. Оценка на приносните моменти.

Приносите на дисертационния труд са поместени в Автореферата, но не в обема на дисертационния труд. Изведени са 5 основни приноса като някои от тях са спорни като: част от Принос 2 за обогатяване и допълване на понятийния апарат в изследваната тематика; част от принос 4 за разработване на мерки за повишаване на ефективността и т.н. Считаме, че е било необходимо прилагане на приносен момент свързан с основната задача на дисертационната тезата, а именно свързана с модели за преодоляване на регионалните диспропорции чрез развитие на МСП. В общата си част приносите са съотносими със съдържанието и постигнатите резултати.

Оценка на публикациите по дисертацията.

Авторът представя три, от които две самостоятелни публикации по темата на дисертационното изследване. Всички публикации са в проблематиката на дисертационния труд, отразяват основните резултати и специфика на труда и осигуряват нужната изява на изследването в научния свят.

V. Оценка на автореферата

Предложеният на вниманието автореферат на дисертационен труд е разработен съгласно установените правила и отговаря на изискванията за разработване на дисертационен труд. В съдържателно отношение отразява напълно извършената работата в труда и включва всички необходими елементи.

VI. Критични бележки и препоръки

Основната слабост на дисертационният труд е липсата на ясни причинно-следствени връзки на ролята на МСП за преодоляване на регионалните различия. Подобна оценка е възможна само след ясна „картина“ на тези различия с използване на достъпни, сравними и подлежащи на анализ демографски, социални или икономически параметри. Това е бил задължителен параграф в Трета глава. Критични бележки имаме по някои структурни елементи на дисертацията и използването на фигури без ясни препратки в текста и спорното им озаглавяване.

Препоръките са свързани най-вече с повече смелост на докторанта за изява на собствено мнение и тези в неговата бъдеща работа.

Заключение

Дисертационният труд показва, че докторанта притежава теоретични знания и способност за осъществяване на самостоятелно научно изследване. Дисертацията е разработка, която отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“.

В този смисъл предлагам на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторанта Велизар Петров ОНС „доктор“ по научната специалност „Географията на населението и селищата“, от ПН 4.4. Науки за Земята, а моето мнение е също **ПОЛОЖИТЕЛНО!**

18.04.2021 г.

Шумен

Подпис:

/проф. д-р Милен Пенерлиев/